

“Bir kovanın ucundan lafla tutmak”

“**Godfather**” (*Baba*), filminin ikincisindeki ‘*Havana’da 1959 Yılbaşı Gecesi*’ bölümünü hatırlayanlarımız elbette vardır.

“*Baba Üçlemesi*”nin, *Hollywood’a* ait ve Amerikalı bir yönetmenin eseri olmasına rağmen, çok büyük bir *kapitalizm taşlaması* olduğu ve içinde çok derin mesajlar ve *alt metinler* barındırdığı da öne sürülür... Bir kısmı tam da bu bölümle ilgilidir.

Filmin sözünü ettiğim bölümünde Al Pacino’nun canlandığı **Michael Corleone** karakterinin *Küba’nın* başkenti *Havana’da* yaşayan ortakları olan büyük mafya babası **Hyman Roth**’un *doğum günü kutlamasını* izleriz.

Hyman Roth karakteri *Küba’nın* Amerika güdümlü faşist diktatörü **Batista’nın** gerçekte çok yakın olduğu Yahudi mafya babası **Meyer Lansky’den** esinlenmedir.

Batista, iktidarı süresince *Amerikan mafyasıyla* ve özellikle **Meyer Lansky** ile çok yakın ilişkilerde bulunmuş, *Küba’ya* onlarca kumarhane ve gece kulübünü bu bağlantıları sayesinde açmıştır. *Küba*, hedonistler için bir ‘*cennettir*’.

Rivayet odur ki, **Lansky** filmi izledikten sonra **Roth** karakterini canlandıran **Lee Strasberg’i** telefonla arayarak performansından dolayı onu kutlamıştır.

Biz filme dönelim.

Michael Corleone, **Hyman Roth** ve tüm Amerikan mafya önde gelenleri partiye davetli olarak *Havana’yı* tepeden gören bir otelin şahane manzaralı terasındalar.

Michael’ın oraya yerleşen ağabeyi **Fredo Corleone** otelin sahibidir.

Hyman Roth’un önündeki pastayı tekerlekli bir masayla servis yapmak üzere olan siyahi bir garsonu durdurur. Pastanın önce ortaya

getirilmesini ve dostlarının pastayı *iyice* görmesini ister. Çünkü üzerine **Küba** resmedilmiştir. Aslında *Küba*, haritasının süslediği bir *sembolik pastayla Amerikalı mafya kodamanlarına* paylaştırılacaktır.

Filmin bunu izleyen bir başka sahnesi **1959 yılbaşı gecesi** bölümü. **The Godfather Part II**, Vito'nun oğlu **Michael**'ın idaresindeki *Corleone İmparatorluğunun* 1958–1959 dönemiyle genç Vito Corleone'nin *NewYork'ta güç kazanmaya başladığı* 1917–1930'ları paralel bir kurguyla anlatılır. **Devir değişmesi**'ne meraklı olanlar, kapitalizmin geçmişinde bunun ne anlama geldiğinin bir veçhesiyle ilgili istediği dersi çıkarabilirler. Hiçbir zaman *özde* değişen bir şey pek yoktur.

Yılbaşı Gecesi sahnesinde ise, **Michael Corleone** ve tüm yeraltı büyükleri ve o hiç bitmeyecekmiş gibi görülen, *insafsız, yoz ve hedonist dünyanın* önde gelenleri, diktatör **Batista**'nın başkanlık sarayında verdiği partide eğlenmektedirler.

Ne var ki, *asıl kutlama* dışarıdadır.

Fidel Castro, Che ve yoldaşları (*topu topu 9 bin kişi*) 6 yıl önce büyük bir *yoksunluk* ama bir o kadar *haklılık* içinde başladıkları **baş kaldırmayı** başarmış ve tam da o *aymazlık ve arsızlık* gecesinde *Havana'ya* girmişlerdir.

Halkın çılgınca **desteği** arasında.

Michael, içeriye askerlerin girdiğini görünce durumu anlar, kısa süre sonra da *yeni bir yıl'a* girer *Küba*.

Tam da bu sırada, *ailesi için* bir **hain** olduğunu bildiği ağabeyine sarılır ve: **“Sen olduğumu biliyordum Fredo, sen benim kalbimi kırdın. Kalbimi kırdın.”** der. *Bütün aile için* en önemli güç olan *birlikteliği* ve zorluklarla dağılmamak için ona düşeni kavrayamayarak, kendi hayatı peşinde gitmiş **Fredo'yu** sert bir biçimde dudağından öper ve geri iter.

(Burada ise çok güçlü bir dini alt okuma olduğunu öne sürenler vardır. Hristiyan geleneğinde 12 havarisinden biri tarafından ihanete uğrayan İsa, ihanet eden Judas'ı ölüm öpücüğü (**Kiss of Judas**) ile dudağından öperek iter. Bu sahneyi, bu tarihsel olaya bir gönderme sayanlar bulunmaktadır. O görüşte

olanlara göre, **Michael** İsa konumundadır, ona ihanet eden ağabeyi **Fredo** ise, Judas.)

Parti bitmiştir.

Smokinli beyler, tuvaletli hanımlar çığlıklar içinde ne yaptığını bilmeden birbirini ezerek kaçışmakta, kimileri *Ada*'dan **kaçmak için** son şansı kullanmanın yolunu aramaktadır.

Ama yurdundan başka gidecek yeri olmayan halk omuz omuza vermiştir, kaderleri için birliktedir.

Özellikle fukara ülkelerde hemen bütün *zor* durumlarda, ya da *büyük facialar* yaşanırken, halkın bu büyük **bütünleşmesi** bir rastlantı mıdır? Bir hevesli "*kaptanın*" (aslında oyuncu, ayrıca lokantacı, girişimci, vs galiba) evet, epeydir bir '*elit*' sitenin bir ucunda, bir vakitler *kasabanın balık dalyanı* yok edilmiş burnunda demirlemiş bir teknesi de var diye biliyorum (mesajlarına "*Kaptanın Günlüğü*" başlığını koymuş). O beyin sosyal medyada bana bile ulaşıncaya kadar elden ele çok dolaşmış olması gereken mesajını görüp dinleyince, bir şeyler yazmak geldi içimden.

Bodrum'da (*Müskebi* kıyısında) diğerlerine pek benzemeyen bir plaj ve onun bişeyler yenip içilebilecek *kantinini* işleten bir genç arkadaşımı aradım önce. Çok eskiden beri tanırım onu.

Yangını duyar duymaz, birkaç (**yerli**) arkadaşı ve o teknelerle **yangın yerine koşmuş**.

Hâlâ bir ayağım orada, dedi. Peki şezlonglarda güneşlenenlerden sizin gibi yapan, size katılan oldu mu? diye sordum. Cevabını yazmayacağım. Tatil için, birkaç gözü doymazın Yarımada'nın bizim '*hedonizm cennetimiz*' olması için çırpındığı *kuzeyini seçenlerle* ilgili söylediklerini de.

O, "Bir ayağımız hâlâ orada", dedi, "Bildiğin bütün Bodrumlular hep orada ağbi."

Biliyorum.

Bahçemize bakan **Mazı** civarında mukim (*Kısırlar köyü*) emektarın lise çağındaki oğlu bir hafadır evine girmedi. Geri kalanlara ise onları takdir etmek düşüyor.

Duygulu sesli (*kaptan*) oyuncunun his dolu kelimelerle seslendirdiği gibi...

“Yanan yerlerde bulunamayıp, o yangının önünde duranlarla birlikte olamayınca, kovanın, kazmanın, küreğin bir ucundan tutamayınca kelimeler boğazına diziliyor insanın.”

Dizilmeli de.

İri lâflar etmek iyi güzel de, hiç değilse bir ucundan *daha mütevazı bir şeyler* yapılıyor olmalı. “**Konfor**” denen büyük uyuşturucudan silkelenip. Umarım o da yapmıştır bunu.

Büyük hataları er geç konuşur birileri: sap döner, keser döner. Verilmesi gereken bir hesap varsa onu sorar, ocağı göz göre kül olmuş, geçim kaynağı arısı bile elinden gitmiş bu millet elbet. Oyuncu kadar şiirsel söyleyemese de. Bir bilgece yolunu bulur.

Umarım. o da, (eğer oralardaysa), öyle ya, aslan gibi adam, teknesinin pruvasını hemen yanan ormanlara çevirmiştir.

Herhalde öyle yapmıştır. Yanına delikanlı çağında gelen oğlunu da almıştır. Ya da şehirde kullanılan **arazi aracıyla** yetişmiştir oralara,

O daha da kolay olmuştur.

Ağustos 2021

Soldan sağı Batista ve Meyer Lansky ile eşi.

